

Man kan eventuelt også tale om kollektiv straf i forhold til straffebestemmelser, som har til hensigt at finde anvendelse på handlinger, aktiviteter m.v., som klart angiver, at en person driver eller organiserer ulovlig virksomhed alene eller sammen med andre. Begrundelsen for sådanne straffebud er som regel bevishensyn, enten fordi det er vanskeligt at bevise, at der faktisk bliver begået strafbare handlinger, eller fordi det er vanskeligt at bevise, hvem der er bagmændene i forhold til identificerbare lovbrud. Der findes få bestemmelser af denne art i norsk straffelovgivning. For eksempel finder straffelovens § 330 blandt andet anvendelse på en person, som stifter eller deltager i en forening, som er forbudt ved lov, eller som har til hensigt at begå eller opmuntre til strafbare handlinger. I henhold til § 104 a kan man straffe en person, som danner, deltager i eller støtter en forening, der har til formål at forstyrre samfundsordenen ved ulovlige midler.

Der ligger for tiden ingen forslag i Stortinget om at indføre regler, som kan siges at indebære en form for kollektiv straf. Justisdepartementet arbejder heller ikke med forslag i denne forbindelse.

Den norske straffelovgivning vurderes for tiden af Straffelovkommissionen. I sin principudredning fra 1983 (NOU 1983: 57) udtaler kommissionen på side 103-131:

»Rollefordelingen ved organiseret kriminalitet kan være meget kompliceret. De, der står bagved og trækker i trådene (de såkaldte bagmænd), vil kunne have den største skyld. Men deres involvering vil ofte ikke knytte sig klart til de enkelte strafbare handlinger, som udføres –

eller det vil være svært at bevise tilknytningen. Særligt problemfyldt kan det være at bevise, at de, der står bag, har handlet med den nødvendige skyld. I enkelte økonomiske sager vil handlingernes strafbare karakter desuden først fremtræde, når de bliver set som en del af et større og ofte meget kompliceret handlingsmønster, hvor flere personer er impliceret. Men selv om det lykkes at klarlægge både de objektive og subjektive sider, kan de aktiviteter, som de, der står bag, udfører, blot være rent forberedende handlinger efter de regler, vi har i dag. De, der står bag, kan i så fald ikke straffes.

Straffelovkommissionen vil overveje at foreslå en særregel, som finder anvendelse på organisationen af aktiviteter, som udgør grundlaget for alvorlig kriminalitet, for eksempel grove berigelses- og narkotikaforbrydelser samt enkelte andre former for grov kriminalitet. Vores straffelov finder allerede i dag anvendelse på enkelte former for organisering af kriminel virksomhed. For eksempel finder § 94 anvendelse på organisering af visse former for landsforræderi.«

Straffelovkommissionen har endnu ikke foreslået en sådan lovændring. Vi kan nævne, at kommissionen i sin deludredning om straffelovens almindelige del (NOU 1992: 23) foreslår en generel bestemmelse om medvirken til erstatning for tillæggene om medvirken i det enkelte straffebud. Kommissionens arbejde med at gennemgå straffelovens specielle del er imidlertid ikke afsluttet.

Den norske straffelov (lov af 22. maj 1902 nr. 10) findes i en opdateret version på Internettet (<http://www.lovdatab.no/all/index.html>).

Venlig hilsen

Hedda Remen
Lovrådgiver

Ørnulf Qyen
Førstekonsulent